

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 053 «Психологія»
за освітньою програмою «Психологія»
на тему: «Схильність сучасної молоді до алкогольної залежності»

Виконавець:

студентка 4 курсу 12 групи
факультету ЦЗВФН

Кузнецова Оксана Петрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к. психол. н.

(науковий ступінь, вчене звання)

Пундев Володимир Васильович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Офіційні дані свідчать про підвищення рівня споживання алкоголю у молодіжному середовищі. Вживання алкоголю серед молоді є серйозною проблемою. Аналіз психологічних теорій виявив, що ризику алкоголізації сприяють слабкий самоконтроль, схильність до ризику, емоційна нестійкість та тривожність. Статистика показує зростання споживання алкоголю в юнацькому віці, що негативно впливає на здоров'я та соціальну адаптацію.

Дослідження показують, що ранні проби алкоголю та позитивне ставлення до його споживання є важливими факторами ризику. На практиці важливо розробляти профілактичні заходи, засновані на особистісно-орієнтованому підході, що включають формування позитивної системи цінностей, розвиток вольового самоконтролю та емоційної стійкості.

Об'єкт дослідження: психологічні чинники ризику вживання алкоголю.

Предмет дослідження: особливості схильності сучасної молоді до алкогольної залежності.

Мета дослідження: вивчення сучасних особливостей алкоголізації у молоді.

Визначена тема курсового дослідження зумовила необхідність вирішення таких завдань:

1. Провести теоретичний аналіз зарубіжних та вітчизняних психологічних теорій, присвячених особистості та установці з метою визначення факторів ризику вживання алкоголю молоддю.

2. Знайти методики для дослідження вживання алкоголю, які дозволять визначити особливості сучасної молоді яка схильна до вживання алкоголю.

3. Провести експериментальне дослідження особливостей алкоголізації молоді у різних ситуаціях вживання алкоголю.

4. Проаналізувати вікові та гендерні відмінності особливостей вживання алкоголю.

5. Виділити основні ризики для алкоголізації у молоді.

6. Встановити особливості вживання алкоголю та запропонувати психологічну інтерпретацію отриманих результатів.

У процесі роботи використовувалися такі методи, як оглядово-аналітичні і теоретичні (міждисциплінарний теоретичний аналіз літератури); психодіагностичні та математико-статистичні методи.

Для дослідження різних аспектів вживання алкоголю застосовувався комплекс психодіагностичних методик: Тест на алкоголізм Мічиганського університету (Michigan Alcohol Screening Test, MAST); Методика діагностики схильності до 13 видів залежностей Лозова Г.В.; тест «Оцінка самоконтролю в спілкуванні» за М. Снайдером.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний об'єм роботи – 88 сторінки, проілюстрована 3 таблицями та 2 рисунками. Список використаної літератури містить 89 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну і методи дослідження.

У першому розділі «Науково-теоретичне дослідження алкогольної залежності» розкрито: поняття алкогольної залежності, як психобіологічного синдрому, при якому існує постійна рушійна сила до споживання алкоголю, що стає центральною рисою життя цієї людини. Розкрито формування установок на вживання алкоголю. Розглянуті основні методи психореабілітації алкогольної залежності.

У другому розділі «Методологія та результати дослідження схильності молоді до алкогольної залежності» було здійснено всебічний аналіз даних дослідження, що стосується тенденцій до вживання алкоголю серед молоді. Результати, які виявили зв'язки між особистісними характеристиками та ставленням до алкоголю, допомагають визначати групи з підвищеним ризиком алкоголізму та надають можливості для застосування цілеспрямованого підходу в профілактиці алкогольних залежностей.

ВИСНОВКИ

Теоретичний аналіз психологічних теорій виявив, що алкогольна залежність є психобіологічним синдромом з постійною потребою у споживанні алкоголю. Це явище вивчається з біологічних, психологічних та соціальних підходів, де генетичні фактори, особистісний розвиток та соціокультурні впливи формують установку на вживання алкоголю. Розуміння цих аспектів допомагає розробляти стратегії для зменшення шкідливого впливу алкоголю, включаючи психоосвіту, регуляцію доступності алкоголю та сприяння здоровому способу життя.

Друге завдання роботи включало організацію емпіричної частини, яка складалася з трьох етапів: підготовчого, діагностичного та аналітико-інтерпретаційного, де використовувалась математико-статистична обробка даних. Для психодіагностики застосовано методики: Тест на алкоголізм Мічиганського університету (MAST), методика Лозової Г.В. для визначення 13 видів залежності, та тест Маріона Снайдера для оцінки самоконтролю у спілкуванні. Дослідження охоплювало студентів віком 18-24 роки, розділених за гендером на дві групи: 54 юнаки та 69 дівчат. Учасники були інформовані про цілі дослідження і дали згоду на участь. Надійність та достовірність результатів забезпечено за допомогою адекватних методів, комбінації кількісного та якісного аналізу, математичної статистики, а також відповідності результатів теоретичним положенням психології.

Також було проведено психодіагностичне дослідження та аналіз отриманих результатів. Результати показали, що ризик розвитку алкогольної залежності вищий серед чоловіків (25,9% в ОГ1) порівняно з жінками (18,9% в ОГ2). Також виявлено, що більшість молоді має досвід вживання алкоголю та схильність до девіантної поведінки. За методикою Лозової Г.В. загальна схильність до адиктивної поведінки складає понад 65% серед молоді. Три основні залежності серед молоді - алкогольна, нікотинова та комп'ютерна. Також з'ясовано, що більшість молодих людей мають комунікативні недоліки і потребують розвитку навичок ефективного спілкування.

Молоді люди часто використовують психоактивні речовини для поліпшення міжособистісної комунікації та приховування комунікативних недоліків. Вони вважають, що це сприяє відвертості у спілкуванні з однолітками. Соціалізація молоді є ключовою у студентські роки, коли формується основа для майбутнього

розвитку суспільства. Важливо виховувати молодь у дусі здорового способу життя, враховуючи їхню схильність до соціальних мереж, тютюну та алкоголю. Ефективна первинна профілактика алкоголізму серед молоді вимагає адаптації до соціальних змін і може включати різні профілактичні заходи.

Вивчення алкогольної залежності дозволило визначити кілька основних методів психореабілітації. Серед них:

1. Терапія заміщення – використовує альтернативні засоби для зменшення тяги до алкоголю.

2. Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) – змінює деструктивні думки та поведінку, пов'язані з вживанням алкоголю, розвиває навички управління стресом.

3. Групова терапія – включає сімейну терапію та інші види групових сесій, де учасники діляться досвідом та отримують підтримку.

4. Фізична активність – сприяє формуванню здорових звичок і зниженню стресу.

5. Психосоціальна підтримка – включає спілкування з психологом, підтримку від близьких, а також участь у спеціалізованих групах.

6. Техніки релаксації – включають дихальні вправи, медитацію, йогу для зниження стресу та тривожності.

Всі ці методи часто використовують у комбінації для максимального ефекту та адаптації до індивідуальних потреб кожної особи яка страждає від алкогольної залежності

Таким чином, мета та завдання дослідження є досягнутими.